בשני בתים כמאן כבית שמאי דתניא (א)חמשה שגבו את עירובן ונתנוהו בשני כלים בית שמאי אומרים אין עירובן עירוב ובית הלל אומרים עירובן עירוב אפילו תימא בית הלל עד כאן לא קאמרי בית הלל התם אלא בשני כלים בבית אחד אבל בשני בתים לא א"ל רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי לרב יהודה קשיא ולרב ששת קשיא לרב יהודה קשיא דאמר כגון שנתנה אמצעית עירובה בזו ועירובה בזו וכיון דעירבה אמצעית בהדי חיצונה הויא ליה חדא וכי הדרה וערבה בהדי אידך שליחותה עבדה ולרב ששת קשיא תיהוי כחמשה ששרויין בחצר אחת ושכח אחד מהן ולא עירב דאסרי אהדדי א"ל רב אשי לא לרב יהודה קשיא ולא לרב ששת קשיא לרב יהודה ל"ק כיון דעירבה לה אמצעית בהדי חיצונה ושתים חיצונות בהדי הדדי לא עירבו גליא דעתיה דבהא ניחא ליה ובהא לא ניחא ליה ולרב ששת לא קשיא אם אמרו דיורין להקל יאמרו דיורין להחמיר אמר רב יהודה אמר רב זו דברי ר' שמעון אבל חכמים אומרים רשות אחת (א) משמשת לשתי רשויות אבל לא שתי רשויות משמשות לרשות אחת כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי
אף

בשני בתים. דהשתא לא מיחברן חיצונות בהדדי: **חמשה שגבו עירובן.** שהיו דרין בחצר אחת וגבו מכל אחד את עירובו להתיר את חצירן להוציא מבתיהן לחצר: **בשני כלים.** בבית אחד: הכי גרסינן **כיון דעירבה אמצעית בהדי חיצונה הויא לה חדא וכי הדר' עירבה בהדי אידך שליחותה עבדה.** שליחותה דחיצונה עבדה ואישתכח דכולהו כי הדדי עירבו וכולהו לישתרין. ולא גרסינן ואידך מיהא לישתרי ואית דגרסי לה ומפרשי חיצונה שעירבה עמה מיהא תישתרי בחיצונה האחרת וזו תיאסר בה ואי אפשר לומר כן דכיון דשליחותה עבדה הוו להו כולהו חדא רשותא וכולהו שריין: **לרב ששת קשיא.** כיון דנתנו שתיהן עירובן באמצעית העירוב מביא דיוריהן לתוכה והוו להו כאילו דרין כולן באמצעית וכיון דעירובן נתון בשני בתים נמצא שלא עירבו שתים החיצונות זו עם זו והוי כחמשה ששרויין בחצר אחת ושכח אחד מהן ולא עירב עם כולן יחד דכל החצר אסורה ואפילו עירב עם אחד מהן דהא גבי חמשה (ב) דחצר אחת תניא לעיל לבית הלל דבשני כלים הוא דהוי עירוב אבל בשני בתים לא ואע"פ שעירבו השנים יחד לעצמן והשלשה לעצמן והכא נמי כיון דלא מצטרפי דקתני שתים החיצונות אסורות זו עם זו אמצעית גופה תיתסר כדידה שכולן אוסרין עליה: **אם אמרו דיורין.** של זו בזו ע"י העירוב להקל להתירן יחד יאמרו שהעירוב מביא הדיורין לתוכה כדי לאסור עליה הא לא דיירי ממש בגוה דליבעי עירובן בבית אחד הלכך אע"ג דחיצונים לא עירבו אהדדי חיצון ואמצעי מיהא מצטרפי ולא אסרי אהדדי: **זו דברי רבי שמעון.** דהיא מותרת עמהן והן עמה: **אבל חכמים אומרים.** דלא שנא נתנו שתיהן עירובן באמצעית לא שנא נתנה אמצעית עירובן(ד) בזו ובזו היא אסורה עמהן והן מותרין עמה: **רשות אחת משמשת לשתי רשויות.** כלים ששבתו בחיצונות מותרות באמצעית דהא החיצונות לא עירבו אלא עם זו ואין רשות אחרת מושכתן לצד אחר: **ואין ב' רשויות משמשות לרשות אחת.** דכיון דשתי חיצונות לא עירבו יחד לעשות רשות אחת אלא רשויות חלוקות הן ואין כח באמצעית להשתמש לא בזו ולא בזו דזו מושכתה לכאן וזו מושכתה לכאן ושני דיורין לא יהבינן לה ודמיא כאילו היא מהן חצר החיצונה שלא עירבה בהדי אידך חיצונה ואוסרתה וכן נמי כי אזלא לאידך חצר דעירבה נמי בהדה אוסרתה אידך חיצונה אבל היכא דעירבו שלשתן הוו כולהו חדא רשותא:
אף

אבל בשני בתים לא. והא דלא מוקי לה רב יהודה כרב ששת לאו דקסבר דאפילו בשני בתים הוי עירוב לב"ה דהא אפילו כלים קאמר רב יהודה לקמן(ג) דמולק עירובו אינו עירוב דעד כאן לא קאמרי ב"ה אלא דמלי' למנא ואייתר והא דלא מוקי כרב ששת משום דפריך בסמוך לרב ששת דנהוי כחמשה ששרויין בחצר אחת וקסבר דאמר דיורין להחמיר:

לרב יהודה דאמר כגון שנתנה אמצעית עירובה בזו וכו'. לרב ששת לא שייך למיפרך הכי דכיון שנתנו עירובן באמצעית ולא נתנו עירובן יחד אלא בשני בתים גלי אדעתייהו דלא ניחא להו לחיצונות להשתתף ביחד אבל כשנתנה אמצעית עירובה בזו ובזו ליכא גלוי דעתייהו התם כולי האי אי נמי לרב יהודה כיון שנתנה עירובה בזו ובזו נעשה כאלו דרה בחיצונות בבתיהם ונעשית לכל אחת ואחת להיות שלוחה ולרב ששת אין האמצעית נעשית שליח לאדרבה כולן דיירין בה:

יאמרו דיורין להחמיר. והא דאמר בפרק הדר (לקמן דף סו:) נתנו עירובן בפנימית ושכח אחד מן הפנימית ולא עירב שתיהן אסורות משום דלא מצי מבטל לפנימית דליכא חיצונה דאסרי עלייהו שאני התם דפשעה:

רשות אחת משתמשת לשתי רשויו' ואין שתי רשויות משתמשות לרשות אחת. כן גרס הקונטרס ומפרש הקונטר' שהחיצונות משתמשות באמצעית ופי' משתמשות כמו משמשת אבל אמצעית אסורה בשתיהן דזו מושכתה לכאן וזו מושכתה לכאן וב' דירות לא יהבינן לה כיון דחיצונות לא עירבו יחד רשויות חלוקות הן והא דקאמר שמואל אף זו דברי ר"ש פי' דר"ש דווקא בענין זה התיר והא דקאמר ואזלא שמואל לטעמיה משום דסבירא ליה הלכה כדברי המיקל בעירוב ואי סבירא ליה כרב דאמר אמצעית נמי שרי לר"ש בשתיהן לא היה אומר עירבה עם שתיהן אסורה עם שתיהן וקשה דלפי' היה לו ליגרוס משמשות שב' רשויות משתמשות בה ועוד קשה דקאמרינן לעיל [ע"א] דה"ק להו ר"ש לרבנן מ"ש גבי חצירות דפליגיתו כו' ולרב מה ענין זה לזה והא רבנן לא גזרו כלל דהא שרו חיצונות באמצעית ומאי קמשני נמי התם אושא דיורין ועוד דלא שמעינן ליה לשמואל בשום מקום דקאמר הלכה כדברי המיקל בעירוב אלא ריב"ל הוא דקאמר הכי לעיל ואדרבה שמואל הוא דלית ליה בפרק חלון (לקמן דף פא:) כל מקום שאמר רבי יהודה בעירוב הלכה כמותו וכר פלוגתא דר"ש דהכא היינו ר' יהודה כדאמר לעיל ומיהו בהא י"ל כיון דלא נזכר כאן ר' יהודה בפי' ליתא (ג) בההיא כללא דפסיק שמואל לקמן) אלא היכא שנזכר בהדיא ועוד לשון אף לא אתי שפיר כמו שהקשה בעצמו דהוי עדיף טפי אי לא הוה תני אף דבהאי לישנא איכא למטעי דמשמע דתרוייהו שרי ועוד לפי' נחלקו רב ושמואל בפירוש לשון המשנה שהיא מותרת עמהן והן מותרות עמה לכן נראה לר"ת דרשות אחת משתמשת לב' רשויות דאמצעית משתמשת בחיצונה דליכא למיגזר (בחיצונה) כולי האי שתוליא האמצעית כלי החיצונה מזו לזו אבל החיצונות אסורות עם האמצעית דילמא אתי להחליף כלים ששבתו בחיצונה זו לחיצונה זו אבל אין לפרש טעמא דרבנן דחיצונות אסורות באמצעית משום דחיצונות אוסרות זו על זו כיון דלא עירבו יחד או משום הכי אסורות החיצונות באמצעית משום דלאין דיורי חיצונות באמצעית אבל אמצעית תשמש בחיצונות דעירובה מרגלתה בשתיהן ורב יהודה לטעמיה דמוקי לעיל כגון שנתנה אמצעית עירובה בזו ובזו דא"כ לא הוי אתי שפיר הא דאמר ר"ש לרבנן מ"ש התם דפליגיתו אלא ודאי טעמא משום דגזרינן וקאמר שמואל דאף זו דברי ר' שמעון דשרי חיצונות ואמצעית זו בזו אבל לרבנן שלשתן אסורות והשתא הוי שמואל לטעמיה דאמר עירבה עם שתיהן אסורה עם שתיהן כרבנן דאמרי שלשתן אסורות דהיינו ר' יהודה בעירוב ושמואל פסיק כר' יהודה אבל לרב אינה אסורה עם שתיהן דאפילו לרבנן שרי לאמצעית להשתמש עמהן וקשה למהר"י דאסורה עם שתיהן משמע אבל הם מותרין עמה מדלא קתני אוסרת על שתיהן כמו בסיפא אע"ג דאיכא למימר דאשמעינן דאסורה עם שתיהן אע"ג דליכא למיגזר כולי האי וכ"ש דהם אסורות עמה דאיכא למיגזר טפי ומ"מ כיון דלא מתסרי להשתמש יחד אלא משום גזירה אינה אוסרת על שתיהן מכל מקום כיון דלא קאמר עירבה עם שתיהן אינה אוסרת על שתיהן דהוה משמע וכולן אסורות זו עם זו אלא נקט אסורה עם שתיהן משמע ודאי דאבל הם מותרין עמה ועוד קשה דבפרק כל גגות (לקמן דף צא.) אמר שמואל הלכה כר' שמעון דאמר גגות חצירות וקרפיפות רשות אחד הן לכלים ששבתו בתוכן בין לא עירבו משום דרבי שמעון לטעמיה דהכא לא גזר ונראה לפרש דהא דקאמר שמואל דלרבנן שלשתן אסורות הוי מתרי טעמי חיצונות באמצעית משום גזירה שמא יוליכו כלי חיצונה זו לחיצונה אחרת ואמצעית בחיצונות ליכא למיגזר שמא תוליך האמצעית כלי חיצונה זו לאחרת דסתמא דמילתא כי משתמש איניש במאני דידיה קמשתמש ולא במאני דחבריה כדמפרש לקמן (דף עד.) גבי שתי חצירות וחורבה אחת ביניהן ואי משום שלא יוליכו [בני] החיצונות כליהן באמצעית הא ליכא למגזר דהוי גזירה לגזירה אלא טעמא דאסורה האמצעית בחיצונות שזו מושכתה לכאן וזו לכאן ור"ש פליג אתרוייהו והשתא הוי שמואל לטעמיה דפסיק לקמן כר' יהודה בעירוב ולכך קאמר אסורה עם שתיהן כרבנן דהיינו ר' יהודה וטעמא משום דזו מושכת' לכאן וזו לכאן כדפרישית אבל הם מותרות עמה דבהא סבר כר"ש דלא גזר וכדפסק בפרק כל גגות דהלכה כר"ש דבין עירבו ובין לא עירבו לא גזר:
זו

רבינו חננאל

בשני בתים. כדתניא חמשה שגבו עירובן כו'. עד כאן לא אמרי בית הילל דהוי עירוב אלא בשני כלים בבית אחת, דבית אחת מצרפן אבל בשני בתים דברי הכל [אינו] עירוב. ואמרינן לר' יהוד' קשיא דדחי שנתנה האמצעית בעירוב בזו ובזו, אמאי כיון שעירבה האמצעית בהדי חדא מן החיצונות הויא להו תרוייהו חדא רשותא כי הדרא מערבא בהדי אידך שליחותא קא עבדא. ולרב ששת נמי קשיא כיון שחלקה ונתנוהו בשני בתים מכל מקום הוויין להו כשני בתים, ניהוי כחמשה ששרויין בחצר אחת ושכח אחד מהן ולא עירב דאסרי אהדדי. ופרקינן לרב יהודה לא קשיא כגון דמערבא (ב)אמצעית בהדי חיצונה ולא אזלא הא חיצונה בהדה גלאי דעתא דבהדי אמצעית לחודה היא דניחא לה לערובי, אבל בהדי אידך חיצונה לא, לפיכך לא אמרינן שליחותא קא עבדא. לרב ששת נמי לא קשיא אם באו הללו שלשה אמות של זה בתוך שלשה של זה מותרין החיצונין והקילו עליהן משום דאושא דיורין כמו שאמרנו, נחמיר עליהן כמו שחמשה ששרויין בחצר אחת ושכח אחד מהן ולא עירב כולם אסורין שיהו גם אילו אסורין, אם חשבנום כחצר אחת להקל נחשבם כחצר אחת להחמיר. אמר רב יהודה אמר רב זו דברי ר' שמעון, כי שתים החיצונות אסורות. אבל חכמים אומרים רשות אחת משתמש עם שתי רשויות, ואין שתי רשויות משתמשות עם רשות אחת. ושמואל אמר לדברי חכמים שלשתן אסורות.

מסורת הש"ס

א) [לקמן מט. ע"ש], ב) כס"א: עירובה, ג) [דף מט.], ד) [מט. ע"ש],

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' רשות אחת משתמשת לשתי וכו' ב' רשויות משתמשות לרשות: (ב) רש"י ד"ה לרב ששת וכו' חמשה בחצר: (ג) תוס' ד"ה רשות וכו' כפי' ליתא בההיא כללא: